

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
14 maart 2025 (mondelinge uitspraak 7 maart 2025)

Klaagster: Mw. XXXXXXXXX, geboren op XXXXXXXXX, verblijf houdend aan de XXXXXXXXX te XXXXXXXXX.

Klaagster wordt ondersteund door dhr. XXXXXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Aangeklaagde: dhr. XXXXXXXXX psychiater

Zitting: 7 maart 2025 via Teams

Klachtennummer: 25.022 en 25.023

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor:

1. Medicatie (3 november 2023)
2. Opname accommodatie (31 oktober 2023 en 10 januari 2024)

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 21 februari 2025 heeft de commissie de klachten van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 21 februari 2025 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klaagster in kennis gesteld.
- Op 25 februari 2025 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 7 maart 2025. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 24 februari 2025 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 7 maart 2025 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op XXXXXXXX. Uit de overlegde stukken blijkt dat klaagster lijdt aan een psychische stoornis, in de vorm van neurobiologische ontwikkelingsstoornissen. Het gedrag van klaagster dat voortvloeit uit deze stoornis leidt tot ernstig nadeel, gelegen in het bestaan van of het aanzienlijk risico op levensgevaar, de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept en de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is. Klaagster is bekend met suïcidaliteit en meerdere suïcidepogingen in het recente verleden.

Op 16 oktober 2023 heeft de rechter besloten tot het verlengen van de verlenging van de crisismaatregel. Op 13 november 2023 is de crisismaatregel verlengd tot een zorgmachtiging waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verschillende vormen van verplichte zorg; opname in accommodatie en toedienen van medicatie is toegewezen.

Op 31 oktober 2023 en 10 januari 2024 heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en op diezelfde dagen is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

Op 31 oktober 2023 en 10 januari 2024 worden de beslissingsbrieven aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de verlenging van de crisismaatregel en daarna de zorgmachtiging en wordt klaagster namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Van de beslissing op 3 november 2023 is geen formulier 8.9 Wvggz aangemaakt.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met de klaagster gaat, geeft zij aan dat niet zo goed gaat. Door de effecten van de opname voelt ze zich niet goed. Klaagster is thuisloos, inmiddels bijna een jaar. Klaagster probeert nu zelf hulp te zoeken voor haar klachten maar zegt te worden tegengewerkt. Klaagster slaapt nu bij een vriend of bij haar ouders.

Gevraagd naar de medicatie geeft klaagster aan dat het escalatie was die naar haar weten niet had hoeven gebeuren. In de avond is er een situatie ontstaan waarbij klaagster eten wilde halen en werd aangesproken op haar kleding. Zij droeg op dat moment een onesie en een koptelefoon. Hier kreeg zij commentaar op en ze werd aangeraakt tegen haar wil. Klaagster is hierop naar het kantoor gegaan om te kijken of er nog een andere begeleider was die haar wel begreep, maar toen ze daar aankwam werd er gelachen en voelde ze zich vernederd. Klaagster is vervolgens naar de kamer gegaan. Zij hield echter spanning tot half 3 in de nacht. Vervolgens is klaagster met een afgeschroefde tafelpoot naar de aanwezige medewerkers gegaan. Zij heeft daar de poot op de grond gelegd en is naar haar kamer gegaan. Vervolgens stonden er 4 a 5 mensen bij haar deur en werd haar medicatie aangeboden. Zij was door de incidenten van de dag zo overrompeld en angstig dat zij de medicatie heeft genomen, ook al wilde klaagster dit eigenlijk niet.

Gevraagd naar de opname op 31 oktober 2023 geeft klaagster aan dat zij tijdens de opname naar haar ouders is gegaan. Vervolgens is zij teruggebracht door politie en ambulance. Dit was volgens haar niet nodig. Klaagster wilde niet opgenomen worden. Klaagster was al een keer opgenomen geweest.

Gevraagd naar de opname van 10 januari 2024 geeft klaagster aan dat zij op weg was naar het spoor. Zij wordt rustig van het lopen/zitten in de buurt van het spoor. 100 meter voor het spoor is zij door de politie meegenomen. Klaagster geeft aan dat zij dit niet begrijpt. Bij MetGGZ weten ze dat klaagster graag bij het spoor verblijft en klaagster heeft ook niet gezegd dat ze dood wil.

De patiëntenvertrouwenspersoon merkt op dat op 3 november 2023 wel in gesprek had kunnen gaan over de toedienen van de medicatie. Klaagster is selectief mute waardoor zij niet het gesprek aan kan gaan. Hij vraagt zich af of selectief mute bekend was op de afdeling.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat er nog een klacht loopt over de behandeling maar dat zij over deze onderwerpen alles heeft gezegd.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar medicatie, antwoordt aangeklaagde dat op dat moment niet duidelijk was dat klaagster de medicatie niet wilde nemen. Er is een heftig incident voorafgaand geweest waardoor is besloten om aan klaagster lorazepam aan te bieden. Dit omdat er een gevaarlijke situatie was ontstaan en de veiligheid geborgd moest worden. Klaagster heeft op geen enkele wijze aangegeven geen medicatie te willen slikken maar heeft meegewerkt. Indien klaagster dit niet had gewild, had zij meerdere mogelijkheden kunnen gebruiken om verzet te tonen. Het behandelteam is op de hoogte van haar selectief mute en houdt hier rekening mee.

Gevraagd naar beide opnames, antwoordt aangeklaagde dat er de tweede keer met ouders een gesprek is geweest, waarbij ouders aangaven dat zij liever wilden dat klaagster werd opgenomen. Zelf was klaagster het hier niet mee eens en is vervolgens weggelopen richting het station. Bij de derde keer is klaagster meegenomen door de politie omdat zij bij het spoor liep. Klaagster is vervolgens overgebracht naar Venlo alwaar zij een week heeft verbleven. Het contact tijdens deze week was lastig, klaagster kon niet naar haar ouders. Klaagster bleef echter aangeven niet opgenomen te willen zijn waardoor is besloten na risicoafweging dat zij met ontslag kon.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 16 oktober 2023 toegewezen verlenging van de crisismaatregel en de opgelegde zorgmachtiging van 13 november 2023 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Ten aanzien van klacht 1 (verplichte zorg middels toedienen medicatie)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat er een afweging is gemaakt of klaagster de aangeboden medicatie vrijwillig heeft genomen. Het behandelteam is bekend met het selectief mute van klaagster. Echter, zijn de medewerkers die avond geschrokken omdat klaagster met een tafelpoot in de hand naar het personeel is gelopen. De commissie kan zich voorstellen dat dit een gevaarlijke situatie heeft opgeleverd waarbij het personeel zich bedreigd heeft gevoeld. Het toedienen van lorazepam om klaagster rustiger te laten worden is een logisch gevolg daarvan. Nu klaagster op geen enkele wijze verzet heeft getoond op enigerlei wijze, is de commissie van oordeel dat dit klachtonderdeel ongegrond is.

Ten aanzien van klacht 2 (verplichte zorg middels verplichte opname accommodatie)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van opname in de accommodatie gedurende langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klaagster is bekend met het uiten van suïcidale handelingen en gedachten waardoor zij eerder in aanraking is geweest met de GGZ. Klaagster is meermaals opgenomen geweest waarbij klaagster op 31 oktober 2023 opnieuw is binnengebracht bij Vincent van Gogh nadat zij zich eerder aan zorg heeft onttrokken en haar ouders telefonisch hadden aangegeven dat klaagster beter opgenomen kon worden. Ook is klaagster op 10 januari 2024 binnengebracht door de politie nadat zij bij het spoor is aangetroffen.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van opname van de accommodatie een aanmerkelijk risico op verdere vertraging in ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klaagster aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klaagster positief effect zal hebben. Klaagster was op het moment van opname vermoedelijk suïcidaal waarbij zowel ouders zich zorgen hebben gemaakt en ook de politie toen zij haar bij het spoor aan hebben getroffen. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over de opname in de accommodatie in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klaagster te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking dat klaagster op basis van vrijwilligheid voldoende mee zou werken aan de opname en eventuele behandeling.

De commissie stelt vast dat klaagster een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen opname te willen of uitingen van gelijke strekking. Klaagster wil geen hulp door opnames maar wil zelfstandig hulp zoeken. De commissie stelt daarom vast dat klaagster op dit moment niet, dan wel onvoldoende tot een redelijke beoordeling van haar belangen in staat is, en niet te bewegen tot vrijwillige opname in de accommodatie of behandeling.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de verplichte zorg te voorkomen. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot opname en verblijf in de accommodatie over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart de twee klachtonderdelen **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. XXXXXXXXX, voorzitter,
Dhr. drs. XXXXXXXXX, psychiater,
Mw. drs. XXXXXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- Mw. XXXXXXXXX, *klaagster,*
- Dhr. XXXXXXXXX, *patiëntenvertrouwenspersoon*
- Mw XXXXXXXXX, *advocaat,*
- Dhr. drs. XXXXXXXXX, *psychiater, aangeklaagde,*
- Raad van Bestuur Vincent van Gogh,
- Dhr. XXXXXXXXX, *Geneesheer-directeur,*
- Directie Vincent van Gogh,
- Mw. Mr. XXXXXXXXX, *vicevoorzitter klachtencommissie,*
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.